

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Europarat: Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen. Berlin: Langenscheidt. 2001. URL: <http://www.goethe.de/z/50/commeuro/i2.htm>.
2. Hermann Funk Christina Kuhn Dirk Skiba Dorothea Spaniel-Weise Rainer E. Wicke. Aufgaben, Übungen, Interaktion. Klett-Langenscheidt München. 2014. URL: https://www.goethe.de/lrn/pro/fernunterricht/pdf/DLL4_Schnupperkapitel.pdf
3. Eva Burwitz-Melzer, Grit Melhorn, Claudia Riemer. Handbuch Fremdsprachenunterricht. A. Franke Verlag Tübingen. 2016. 694 p.

УДК 338.43-057.1:81'243

ХАХУЛА Б.В., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ІНОЗЕМНА МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО АГРАРІЯ В УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

У статті розглядаються головні напрями формування професійної комунікативної компетенції студентів, що означає навчання іноземного спілкування та міжкультурної взаємодії. Підкреслюється також, що система вищої освіти України не тільки має готувати професіонала високого рівня, але й вимагає підвищення рівня навчання іноземних мов. Визначено важливість іноземної мови, яка впливає на позитивну соціальну адаптацію студентів до життя за кордоном та наголошено на обов'язковості застосування цієї компетенції під час міжнародної академічної мобільності згідно з вимогами європейської системи вищої освіти.

Ключові слова: освітня політика, іноземна мова, компетенції, інтернаціоналізація вищої освіти, міжнародна академічна мобільність.

На сьогодні країни Європи ведуть активний пошук основних механізмів для міжуніверситетської кооперації. Міжнародне співробітництво не лише збагатить вищу школу у кожній Європейській державі, але й вирівняє якість вищої освіти. Нові підходи до освітнянського процесу мають на меті підготувати наших студентів до збільшуваних потреб міжнародної академічної мобільності, яка сприяє збагаченню життєвого досвіду, розвитку мовних та культурних компетенцій молоді. Для забезпечення мобільності студентів необхідно добре володіти хоча б однією іноземною мовою.

В останнє десятиліття почали інтенсивно розвиватися міжнародні зв'язки між Україною і країнами Європейської Співдружності, між українськими та зарубіжними фірмами, підприємствами й організаціями у різних сферах діяльності. Показовою є ситуація на ринку праці: практично всюди потрібні фахівці, які знають принаймні одну іноземну мову. Володіння іноземною мовою – один з визначених факторів у формуванні сучасного висококваліфікованого фахівця. Для спеціалістів, зокрема аграріїв, знання іноземної мови стає не тільки засобом отримання інформації з оригінальних джерел, але і засобом професійної комунікації, їм

доводиться спілкуватись зі своїми зарубіжними колегами, знайомитися з їх методами і формами роботи, обмінюватися досвідом. Тому студенти-аграрії, усвідомлюючи це, розуміють важливість вивчення іноземної мови, зокрема аграрної термінології.

Проблема вивчення іноземних мов студентами-аграріями в умовах інтернаціоналізації вищої освіти є надзвичайно актуальною. Все, що відбувається в даний час у світі і навколо нас – все підлягає зміні і прогресу. І щоб не відставати від цього самого прогресу, необхідно рухатися семимильними кроками і бажано попереду цього самого прогресу. Саме безпосереднє значення в розвитку сучасної людини – це знання іноземної мови і, зокрема, знання англійської мови, оскільки саме вона є мовою міжнародного спілкування. Фактично всі дослідження показують, що саме англійська мова еволюціонувала у мову спілкування між країнами-членами ЄС та виконує такі внутрішні функції: вона є обов'язковим або основним предметом для вивчення у школі; володіння англійською мовою є необхідною умовою набуття вищої освіти та подальшого підвищення професійного рівня.

Враховуючи, що різноманітність культур, традицій, особливостей, у тому числі і у сфері освітніх систем, є значним надбанням країн Європейського Союзу, то першочерговим завданням є їх збереження, а також стимулювання розвитку національних культур держав-членів Європейського Союзу. Разом з тим відкриті ринки праці, право громадян на вільне пересування в межах території Європейського Союзу з метою поселення, навчання чи працевлаштування, які створюють підґрунтя для визначення і формування таких компетентностей, які б були універсальними для всіх країн ЄС [2].

Професійні стажування в іншій країні формують звичку сприймати новий досвід (нову мову, нових людей, нові способи поведінки тощо) та застосовувати інші компетенції для того, щоб діяти у реальній професійній ситуації. При цьому, окрім професійних навичок, формуються вміння знаходити, розуміти, аналізувати і передавати нову інформацію, з наявності, використовуючи нові технології. Все це сприяє вдосконаленню усвідомлення особистості молодої людини, вихованню в неї толерантності з огляду на Європейське лінгвістичне та культурне розмаїття [1].

Англійська мова стає превалюючою у ракурсі реформ вищої освіти країн-членів ЄС. Вона є другою мовою (крім державної), на якій ведеться освітній процес; підручники англійською мовою широко використовуються у вищій освіті практично з усіх предметів; володіння англійською є в багатьох випадках необхідною умовою працевлаштування; англійська мова є надзвичайно вживаною в медіа, попкультурі, суспільному та приватному житті. Цьому сприяють наступні фактори:

1. Процес глобалізації та глобальної модернізації, в якому англійська мова відіграє роль світової. Заходи урядів, спрямовані на модернізацію, одночасно ведуть до англізації внутрішнього середовища. Ідеологія глобалізації передбачає, що англійська мова є предметом вжитку, який в будь-якому разі має бути придбаним чим раніше, тим краще.

2. Процес інтернаціоналізації вищої освіти, який є однією з цілей реформ. Підвищення статусу європейських освітніх інституцій та збільшення конкурентоспроможності на світовій арені неможливе без збільшення кількості курсів англійською мовою та кількості викладачів, які ці курси здатні викладати. Привабливість європейської освіти для зарубіжних студентів неможлива, якщо викладання не ведеться англійською.

3. Освітня політика ЄС, яка має уже досить довгу історію і зараз активно реалізується. Наслідком масштабності та популярності різного роду програм ЄС, в тому числі обмінних, є те, що університети пропонують навчальні курси англійською, бо більшість приїжджих студентів з країн-членів ЄС не здатні навчатися мовою приймаючого ЗВО. За статистикою, якщо немає можливості поїхати до англійської країни, студенти вибирають ту країну, де англійська є найбільш вживаною та поширеною.

4. Університетські кафедри мають в своєму складі викладачів, які здатні викладати англійською, а також викладачів, для яких рідною є англійська.

5. Процес уніфікації документів про освіту. Додаток до диплома видається англійською, хоча Європейською Комісією передбачається його видача на найбільш вживаних європейських мовах.

6. У системі обов'язкової освіти, не дивлячись на те, що концепція «дві іноземні мови» не вказує на те, які саме мови вивчати, на практиці ні в кого не виникає сумнівів щодо того, що першою іноземною має бути англійська [3].

Основною метою навчання іноземної мови в аграрних закладах вищої освіти є формування комунікативної компетенції, що означає навчання спілкування і формування міжкультурної взаємодії. На жаль, для студентів-аграріїв не завжди відводиться достатня кількість годин для вивчення іноземної мови, що ускладнює досягнення мети. Викладачі-мовники розуміють, що студент повинен мати доступ до програм різного рівня та фахового спрямування навчання іноземних мов. Лише у цьому випадку зможуть здійснитися мрії студентів про «міграційне навчання», професійне стажування та працевлаштування. Програма міжнародної академічної мобільності має на меті зміцнення співробітництва між закладами вищої освіти різних країн світу для ефективного обміну знаннями. Вона покликана сприяти міжвузівській співпраці з метою передачі знань, розвитку та вдосконаленню підготовки фахівців у вищій школі, а також інтернаціоналізації вищої освіти [4].

Сучасний фахівець-аграрій – це особистість, яка досконало володіє професійними компетентностями, іноземними мовами та інформаційними технологіями. Саме ці складові відкривають двері у європейський простір знань. Необхідно наголосити, що сьогодні гостро стоїть проблема досконалого володіння іноземними мовами, тому викладачі-мовники повинні докласти максимум зусиль для знищення мовних кордонів не тільки на рівні повсякденного спілкування, а й на рівні фахового мовлення. Зрозуміло, що цей процес є складним, адже слід змінити не тільки ставлення до підготовки занять з іноземних мов, а й втілювати у життя новітні технології навчання іноземних мов на кожному занятті.

Сучасна українська вища школа навряд чи в змозі впоратися з лінгвістичною проблемою. Мабуть, зміни слід починати із середньої школи, бо людина, яка не знає іноземної мови, не буде спроможна стати повноправною учасницею загальноєвропейського освітнього процесу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Жук Л.Я. Підвищення мовного рівня за кордоном як чинник удосконалення університетської освіти. Наука і методика. 2007. № 11. С. 12–16.
2. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Наук. ред. укр. видання проф. С.Ю. Ніколаєва. К., 2003. 273 с.
3. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика: навчальний посібник. Київський університет імені Бориса Грінченка. Рівне: Овід, 2012. 352 с.
4. Хоменко Л.О. Фактор мови у Болонському процесі (з досвіду НАУ). Наука і методика. 2004. № 2. С. 168–170.

УДК 378.147:811.111

ДУКА М.В., канд. пед. наук

ХОЛОДНА М.М., магістрантка

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

АКТУАЛЬНІСТЬ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

У роботі висвітлено ряд теоретичних положень щодо особливостей формування англомовної соціальної компетентності у закладах загальної середньої освіти. Систематизовано підходи до визначення поняття «англомовна соціальна компетентність» та проаналізовано її специфічні складники: знання правил вербального і невербального спілкування, етикету, правил і норм поведінки, табу, ритуалів, звичаїв та уміння такими знаннями користуватися на практиці.

Ключові слова: соціальна компетентність, лінгвосоціокультурна компетентність, табу, ритуал, норми поведінки, невербальні засоби комунікації.

Нова освітня система в Україні, державний освітній стандарт з іноземної мови вимагають якісно нового підходу до організації процесу навчання. Вивчення іноземної мови у школі – це тривалий і складний процес, метою якого є формування в учнів здатності швидко адаптуватися до іншомовного середовища відповідно до ситуації спілкування, здатності до міжкультурної комунікації – особливої форми спілкування, за якої учасники належать до різних лінгвокультур.

Відомо, що найчастіше страх спілкування виникає не тільки через недостатню кількість знань лінгвістичного характеру або відсутності практики спілкування, а здебільшого через незнання правил вербального і невербального спілкування: мовного етикету, правил і норм поведінки, табу, ритуалів, звичаїв,